



Nožový mix Pospíšilových zavíráků



Vznik dekorativní sošky zvířete pro sběratelský nůž začíná zpravidla takto...

Nože z hlubin věků

BEZMÁLA DEVĚTATŘICETILETÝ RODÁK Z BRNA ALEXANDR POSPÍŠIL SE SICE VYUČIL V JIHMORAVSKÉ METROPOLI PUŠKAŘEM, ALE VÍCE NEŽ PALNÉ ZBRANĚ SI JEJ ZÍSKALY TY CHLADNÉ, KONKRÉTNĚ NOŽE A TAK JE ZAČAL VYRÁBĚT. PŘEDEVŠÍM SBĚRATELSKY CENĚNÉ, NEOBVYKLÉ, PRACNÉ, KRÁSNÉ A DRAHÉ.

Ptal se: Jiří Knotek, foto: Pavel Hotárek, A. Pospíšil



VELKÁ DÝKA

Velká dýka Gladiátor má na čepeli sošky různých typů gladiátorů, na záštítě pak z jedné strany vidíme rytinu Colosea a z druhé strany gladiátorský souboj. Rukojeť je z mamutího klu s do spirály prorytým motivem s vinným listem. Hlavice rukojeti je zakončena soubojem gladiátora s medvědem z jednoho kusu opravdu masivní nerez ocele 40x40 mm. Pochva je kombinací bohatě rytého motivu s vinným listem a další sošky, kůže na ní pochází z rejnoka. Dýka ještě není zcela dokončena.



Alexandr Pospíšil ve své dílně při práci na rytině závěru pistole Colt Defender

Udělal si i kurz prodejce zbraní v České zbrojovce Uherský Brod, kdyby se tím chtěl jednou živit a nože zase zřejmě daly popud i pro absolvování kurzu rytce kovů, kdyby... Navrch pak ještě přidal brněnskou Mendelovu zemědělskou a lesnickou univerzitu, z níž vyšel jako krajinný inženýr. Což je dnes perspektivní obor. Jablko tak nepadlo daleko od stromu, neboť v Pospíšilovic rodině se už po generace vyskytují lesníci a myslivci a tento fakt také pravděpodobně utvářel Alexandrův vztah ke zbraním. Mnohé nože z dílny Alexandra Pospíšila jsou zvláštní, některé díky svým motivům až surrealistické a tak nebylo od věci mu položit několik zvědavých otázek.

Z&N Kdy jste si vyrobil svůj první nůž?

Nutkáni bylo už dříve, ale skutečně první svůj nůž jsem vyrobil až asi někdy kolem roku 2000–2001.

Z&N Vaše nože jsou zdobené votivními lidskými, zvířecími motivy, čepele převážně z damaškové oceli, s rytinami a malými trojrozměrnými skulpturami, nechybí ani lidské lebky... Jakou klientelu se snažíte oslovit?

Především klientelu sběratelskou. Každý můj nůž je naprostý original a výrobně značně časově náročný. Průměrný nůž, na němž je například jedna „soška“ zvířete a nějaká ta rytina na čepeli, si vyžádá zhruba na 220 až 250 hodin práce.

Z&N Když jde převážně o sběratelské originály nožů, používáte i kvalitní oceli na čepele?

Samozřejmě. Používám kvalitní nerezové, uhlíkové a damaškové čepele, jako například RWL 34, ATS 34, švédskou Damasteel, kvalitní kované damašky. Tvrdost se pohybuje obvykle od 58 do 62 HRC Rockwellovy stupnice tvrdosti.

Z&N Děláte kromě pracovních nožů pro sběratele třeba i klasické trendové bojové nebo jiné účelové a pracovní nože pro pobyt v přírodě?

Ne, těmto nožům se nevěnuji, myslím si, že na pracovní a účelové nože je zde i venku dost jiných výborných výrobců, kteří se jimi zabývají v širokém spektru. Od začátku jsem chtěl dělat cosi jiného než většina ostatních soukromých výrobců nožů. Zaměřuji se převážně na sběratelské kousky, na výrobu nožů s prehistorickou, antickou a loveckou tematikou, tedy s takovou, která mě láká a zajímá. Spolu s tím trochu i na „lebky“, jež dělám mimochodem moc rád a které samozřejmě nechybí ani na některých z mých nožů.

Z&N Které materiály používáte na rukojeti, případně střenky rukojetí?

Na rukojeti používám mamutovinu – kly, žebra, slonovinu a mrožovinu s CITES, případně penisovou kost z mrože. Dá se použít i čelist z jeskynního medvěda nebo i eben, ořech a další. →



MAMUT

Vše na noži Mamut je vyrobeno z velkého kusu kovaného damašku o původní síle materiálu cca 30 milimetrů a hmotnosti 2 kilogramy. V rukojeti je ukotvena „soška“ mamuta. Na jedné i druhé straně čepele je přerýtý původní obraz od Zdeňka Buriana. Rytina zachycuje na jedné straně savložubého tygra připraveného k lovu a na druhé chystajícího se dorazit mamuta. Rukojeť nože je z mamutího klu, za „stojánek“ posloužila pažní kost jeskynního medvěda. Tvrdost oceli 58 HRC. Na noži je přes 600 hodin práce.





Rytinu a zlatou intarzi opatřil Alexandr Pospíšil i svou vlastní pistolí Colt Defender. Není ještě úplně hotová, rytinu je potřeba dále vyleštit a domatovat pozadí. Označení Colt .45 na pouzdru závěru je z kusu 18karátového zlata

NŮŽ LEV

Ozdobná figurka lva na konci rukojeti nože stejného názvu je vytvořena z nerez oceli a pokrytá vrstvou nitridu titanu ve zlaté barvě. Na čepeli nože (na fotografii je zachycen v nehotovém rozpracovaném stavu uprostřed, neboť hotový nůž již má svého majitele) byl vytvořen motiv ve stylu nástěnných jeskynních maleb pravěkých lovců a válečníků. Rukojeť je z ebenového dřeva s mapou Afriky z bronzu. Na noži je odvedeno zhruba 250 hodin práce. ↓

SOUBOJ GLADIÁTORŮ

Nůž s názvem Soubor gladiátorů má nerez damasteel čepel, rukojeť je kombinací bohatě ryté nerez oceli, pravé perleti a zlata. Hlava Caesara na zástítkě je rovněž ze zlata. Na konci rukojeti je plasticky znázorněn figurální soubor dvou gladiátorů, vytvořených opětovně z jednoho kusu masivní nerezové oceli, helmice jsou zlaté. Nožič věnoval noži více jak 700 hodin práce.



Tlačná dýka s lebkami - čepel damašek opracovaný jako pazourek, lebky s mrožího klu, stojánek nerezová ocel a mamutí žebro

Mix tří sběratelských loveckých nožů A. Pospíšila



Z&N Používáte při výrobě nějakou techniku, stroje nebo na všechno musí stačit jen ruce a hlava s nápady a fantazií?

Žádnou zvláštní techniku či technologii nepoužívám, stačí mně v podstatě stojanová vrtačka s jejíž pomocí například odvrtám díry kolem budoucí sošky, někdy flexa na hrubé odebrání, popřípadě fréza. Samozřejmě se neobejdete bez rýtky, sekáče a nějaké elektrické fortunky a pak už jen bez spousty času.

Z&N Jakou techniku zdobení používáte?

Je to taková všehochuť, mix, kombinuji vše, co se k čemu hodí, co mě napadne.

Z&N Uplatňujete nebo používáte nějaké speciální figle při výrobě nožů?

Jediný figl je, že se snažím za každou cenu o maximální možnou preciznost provedené práce a to i za cenu, že to zabere víc času, než si potom napočítám.

Z&N V jakém cenovém rozpětí se pohybuje u vás nožů?

Zdobené nože začínají cenově od nějakých 800 eur, v podstatě je ale všechno kolem ceny na domluvě se zákazníkem.

Z&N Zúčastňujete se výstav doma a v zahraničí?

Dnes vystavuji už jen v zahraničí. Každý rok jezdím do Milána – jsem členem italské nožářské asociace, která pořádá nejprestižnější vý-

stavu v Evropě. Letos jsem pozván na výstavu do Pekingu. U nás doma jsem získal, tuším, pětikrát ocenění Rytec roku, což si považuji a pak v roce 2004 i titul nejlepšího rytce na výstavě v Paříži. V roce 2007 jsem skončil druhý na známé a asi největší výstavě světa v americké Atlantě v kategorii umělecké nože. Na veletrhu IWA v Norimberku 2009 jsem byl rovněž druhý v kategorii uměleckých nožů.

Z&N Takže u nás v České republice se s vašimi nožičkami a výtvarným uměním nemáme šanci na žádné výstavy seznámit?

Moc ne. Jediné místo, kde u nás v ČR vystavuji, je výstava Silva Regina – mezinárodní lesnický a myslivecký veletrh na brněnském výstavišti.

Z&N Podle toho, co jsem viděl na fotografiích, se věnujete zřejmě i rytině a zdobení palných zbraní – jaké techniky používáte zde a pro koho zdobíte zbraně?

Palným zbraním se věnuji opravdu jen velice okrajově. Popravdě řečeno jsem v podstatě dělal jen dvě. Obě jsou ještě ke všemu moje a navíc nejsou dokončené. Nože jsou něco jiného, na nich dělám mnohem raději. Tam se můžete nechat unést fantazií a odvázat mnohem lépe, svobodněji.

Z&N Výroba nožů je váš koníček nebo jde o profesionální záležitost a tedy i obživu?

Je to spíš časově velice náročný koníček než

pravidelný zdroj obživy. Když něco prodáte, je to samozřejmě fajn a nejen kvůli penězům. Jinak pracuji v rodinné firmě Silvajagd, zabývající se vývojem, výrobou, prodejem lesnického, mysliveckého, rybářského, stylového oblečení a vybavení pro volný čas, založené mým tátou.

Z&N Měl jste nějakou zajímavou zakázku takzvaně lukrativní ve smyslu nikoliv množstevním, nýbrž třeba komerčně-sociálním?

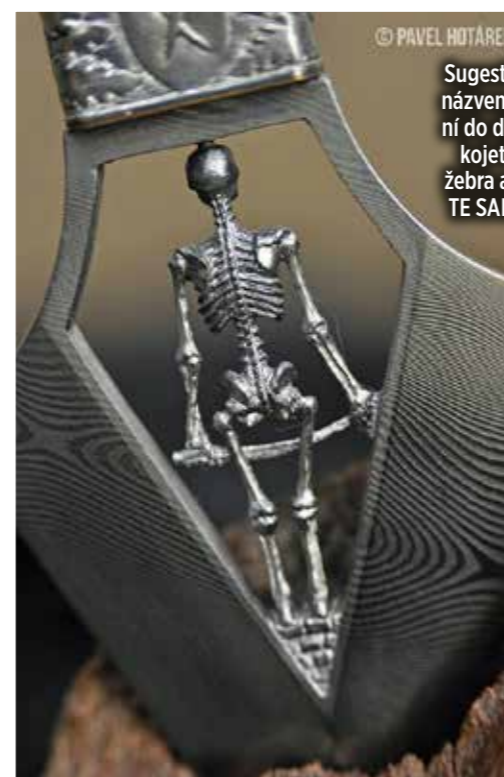
Jestli to do této kategorie patří, pak například coby dar jsem dělal nůž pro polského exprezidenta Komorowského, když tady byl na oficiální návštěvě. V Polsku měl asi úspěch, jelikož jsem vzápětí dostal zakázku a musel udělat další tři kusy nožů pro polské ministry. Můj nůž mají ve sbírce dále i náš prezident Miloš Zeman, jistý jakutský gubernátor, dnes už zesnulý prezident a premiér Litvy Brazauskas a další zajímaví lidé.

Z&N Máte ve zhotovování nožů v někom vlivu, ovlivnili vás nějakí jiní známí mistři nožičkáři nebo jdete vlastní cestou?

Od začátku se snažím vyšlapávat svou vlastní cestu a styl, ale pokud jde třeba o výjevy na nožích – to je jiná, tady se lze inspirovat umělci, známými malíři, konkrétně v mém případě mám na mysli třeba Zdeňka Buriana.

Z&N Dají se vaše nože koupit v prodejnách?

Měl jsem rozjednanou prodejnu s luxusním



MRTVÝ GLADIÁTOR

Sugestivní detailní kostra gladiátora na noži s pochmurným názvem Mrtvý gladiátor je vyryta v trojrozměrném provedení do damaškové čepel tlačné dýky. Dvě lidské lebky na rukojeti jsou vyřezány z mrožího klu, stojánek z mamutího žebra a nerez oceli pokryté nápisem AVE CAESAR MORITUR TE SALUTANT. Náročnost provedení – cca 230 hodin práce.

ZAVÍRÁK GLADIÁTOR

Čepel damasteel o pevnosti 62 HRC, rukojeť s bohatě rytými přírodními motivy a miniaturami gladiátorů. Ještě nedokončeno.

zbožím v Praze v Pařížské třídě, avšak nakonec z toho sešlo. V současné době jsou některé moje nože k vidění i k mání v krásném obchodě u prodejce zbraní pana Ivo Hofmana v Čestlicích u Prahy.

Z&N Vaše nože jsou již na první pohled pracné, jak už jste uvedl, jsou záležitostí ne několika desítek, nýbrž stovek hodin a mnoha dní. Trápíte se při tom hodně?

Trápení asi není ten správný výraz, když vás práce baví, ačkoliv – no... Ty opravdu bohatě zdobené nože, které vyjadřující nějaké děje, jsou záležitostí zpravidla i mnoha set hodin práce. Tak třeba kromě jiného nyní stále ještě pracuji na velké dýce nazvané Gladiátor se soškami postavicek gladiátorů se zbraněmi, vyřezaných přímo v čepeli. Je zde použito více materiálů, vše dohromady je hodně náročné na preciznost a proto i značně pracné. Dýka stále není hotova být, už jsem na ní strávil rok intenzivní práce a na její dokončení sbírám další psychické síly.

Z&N Jak ty propracované sošky lidí a zvířat vyrábíte? Odléváte je a pak opracováváte nebo máte jinou techniku?

Ale co vás nemá, kdepak, žádné odlitky! Vše dělám tak, jako se dělají skutečné sochy. Z jednoho materiálu a ručně, jako to dělal třeba Michalangelo.

Z&N Každý z vašich kolegů-nožičkářů, s nimiž jsem se kdysi seznámil a o nichž jsem psal před vámi, měl nebo vyznával jistou filozofii, asi jako každý mistr svého řemesla. Jak jste na tom vy, řídíte se při své práci něčím?

Nevím, zda je to filozofie, ale držím se osvědčeného „dělej věci, které děláš, pořádně, nebo je nedělej vůbec... ■

Nůž tanto s čepelí z damaškového sendviče o tvrdosti 62 HRC. Rukojeť tvoří nerezový plech prořezaný do vinné ratolesti, pod ní je rejnočí kůže

